

ԶԱՐ ՄՇԱԿՆԵՐ

(Բարութեան սերմերից) .

«Այր մի էր տանուէր, որ տնկեաց այգի և ցանկով պատեաց զնա և փորեաց ի նմա հնձան և շինեաց աշտարակ և ետ զնա ցմաշակս և գնաց ի տար աշխարհ, իբրև մերձեցաւ ժամանակ պտղոյ՝ առաքեաց զծառայան իւր առ մշակսն առնուլ զպտուղս նորաւ Եւ կալեալ մշակացն զծառայս նորա, զամբ տանջեցին, զամբ սպանին, զամբ քարկոծեցին: Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս բազումս քան զառաջինսն և արարին նոցա նոյնպէս: Յետոյ առաքեաց առ նոսա զորդի իւր և ասէ, «Թերևս ամաշեսցեն յորդոյ աստի իմմէ: Իսկ մշակքն իբրև տեսին զորդին, ասեն ընդ միտս, սա է ժառանգն, եկայք սպանցուք զսա, կալցուք զժառանգութիւն սորա: Եւ առեալ հանին զնա արտաքոյ քան զայգին և սպանին: Արդ՝ յորժամ եկեսցէ Տէր այգւոյն զինչ արասցէ մշակացն այնոցիկ: Զչարսն չարաւ կորուսցէ և զայգին տայցէ այլոց մշակաց, որք տացեն նմա պտուղս ի ժամու իւրեանց» (Մատթ. ԻԲ. 33—40):

Այսպիսի առակ ասաց Յիսուս հրէից, քիչ առաւելոյ խօսքերով ցոյց տալով նրանց ամբողջ անցեալ կեանքը և ապագայ վիճակը: Ո՛րպիսի բարիքներ է տեսել Իսրայէլ ժողովուրդը Ասածուց: Ինչպէս արծիւը թևերի վրայ առած տանում է իւր ձագերին, նոյնպէս և Աստուած Իսրայէլացւոց ազգին անցկացրեց Կարմիր ծովից, ազատեց գերութիւնից և նրանց տուաւ Քանանացւոց պտղաւէտ երկիրը: Մովսիսի և այլ մարգարէների բերանով յայտնեց նրանց իր կամքը, տուաւ կեանքի ճիշտ օրէնքները, ընտրեց նրանց իբրև իւր սիրելի ժողովուրդ: Յանձնեց նրանց իւր լաւագոյն այգին և սպասում էր, որ նրանք կմշակեն և Տիրովը պատու կբերեն—այսինքն իրանց կեանքը կվարեն համաձայն Աստուածային օրինաց, մարդկանց

մէջ կսերմանեն արդարութիւն, երկրի վրայ կբազմացնեն սէր, միս ժողովրդների համար օրինակ կհանդիսանան և իրանց վարք ու բարքի սրբութեամբ կփառաբանեն Տիրոջ անուան սրբութիւնը։ Սակայն Իսրայէլացիք դուրս եկան չար մշակներ։ Էշը ճանաչում է իւր տիրոջը և եզը իւր մտւորը, բայց Իսրայէլը մոռացաւ Աստուծուն։ Աստուած հրէից նշաններ ցոյց տուաւ, մարգարէներ ուղարկեց, նշաններին ուշք չդարձրին, մարգարէներին ծաղրեցին, քարկոծեցին։ Այն ժամանակ երկնաւոր սղորմածն Աստուած ուղարկում է իւր Որդուն։ Փրկիչը կատարում է արտասովոր սղորմածութեան գործեր, մարդկանց ցոյց է տալիս ամենամեծ սէր, բաց է անում նրանց առաջ երկնաւոր իմաստութեան գանձերը, ունկնդիրներին քարոզում է արդար, խելացի և Աստուածային կեանք, իսկ հրէաները՝ դրա փոխանակ մահուան են դատապարտում նրան, խաչում են որպէս չարագործի աւազակների մէջ։ Եւ չար մշակների ձեռքից խլուեց այգին։ Նրանց մասին Փրկչի ասած խօսքը կատարուեց. «Ահա թողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր աւերակ։ Բայց ասեմ ձեզ թէ ոչ ևս տեսանիցէք զիս յայսմհետէ, մինչև ասիցէք օրհնեալ եկեալ յանուն Տեառն»։

Ահա այս միտքը ունի վերոյիշեալ առակը Իսրայէլացւոց վերաբերմամբ, որոնք չլսեցին մարգարէներին և չընդունեցին Փրկչին։ Սակայն Աւետարանի խօսքը մի միայն ժամանակաւոր կամ տեղական նշանակութիւն չունի. նա վերաբերում է ամեն ժամանակի, խօսում է բոլոր ժողովրդներին։ Յիսուս Քրիստոս իւր խօսքի մասին յաճախ նկատում է իւրաքանչիւր լսողի. «Եթէ ոք ծարաւի իցէ, եկեսցէ առ իս և արբցէ» (Յով. է. 37)։ Մենք ևս կարող ենք և նոյն իսկ պարտական այստեղ որոնել և մեր դասը։ Մեզ ևս Աստուած տուել է իւր լաւագոյն այգին, կարգել է մեզ մշակներ և սպասում է Աստուածային գործի համար մեր աշխատանքների պտուղը ստանալու։ Ս. Աւետարանը սովորեցնում է մեզ Աստուծոյ արդարութիւնը. Քրիստոսի եկեղեցին իւր աղօթքներով և խորհրդներով

մաքրում է մեր սիրտը, ամրացնում մեր հոգեկան ոյժերը, Ըստ երեւութին Աստուծոյ այդին պէտք է ծաղկէր, Աստուածային գործը երկրի վրայ աճէր, Աւետարանի արդարութիւնը բեղմնաւորէր մարդկանց մէջ, Քրիստոսի սէրը պէտք է լուսաւորէր մեր ամեն մի քայլը: Բայց իսկապէս շատ բան ուրիշ կերպ է դրուած, կեանքը չի տալիս ցանկալի բարի պտուղներ: Մեր ամբողջ կեանքի կազմը ցոյց է տալիս, որ մենք էլ այժմ, ինչպէս սրանից երկու հազար տարի առաջ Իսրայէլացիք, չար մշակներ ենք: Նայեցէք դէպի ուր են ուղղուած մեր ոյժերը, մեր միտքը, գիտութիւնը, աշխատանքներն ու հոգսերը: Ի՞նչ ենք որոնում մենք ամենից առաջ և ամենից աւելի: Երկնքի արքայութիւնն ու նրա արդարութիւնը՝ թէ մեր զուարճութիւնները, Անցել է տասն և ինն դար և աշխարհիս երեսին հեթանոսը աւելի շատ է, քան քրիստոնեան և մահմեդականութիւնը իւր յառաջագիւծութեամբ և աճումով գերազանցում է քրիստոնէութիւնից, ինչ է դրա և այլ աւելի տխուր երեւոյթների պատճառը: Պատճառը այն է, որ մենք չար մշակներ ենք: Աստուծոյ արդարութեան լոյսը, Քրիստոսի սէրը, Աւետարանի մաքրութիւնը չի լուսաւորում մեր կեանքի մէջ այնպէս, որ բոլորը տեսնեն մեր բարի գործերը և փառաբանեն մեր հօրը, որ երկնքումն է: Ատելութիւն մէկգմէկու, ամեն տեսակ ստութիւն, խորամանկութիւն, ապերախտութիւն մեղանում պակաս չէ, քան որ և է հեթանոսի մօտ: Նայեցէք մեր առևտրին, ինչի վրայ է հիմնուած — խաբեքայութեան վրայ, վեր առէք մի ժողովրդի յարաբերութիւնը մի ուրիշի հետ, կամ՝ նոյն երկրի մէջ զանազան դասակարգերի յարաբերութիւնը միմեանց հետ, զանազան գիշերի մարդոց յարաբերութիւնը, ինչով են առաջնորդւում նրան, բոլորը — աւելի թոյլ են իրանց հպատակեցնելու, ուրիշների հաշուով ապրելու ցանկութեամբ: Արդեօք տեսնում է մեր կեանքի մէջ, որ մենք գիտենք, լսել ենք և յիշում ենք Փրկչի խօսքերը: «Որ կամիցի ի ձէնջ մեծ լինել, եղիցի ձեր պաշտօնեայ, և որ կամիցի ի ձէնջ առաջին լինել, եղիցի ձեր ծառայ»:

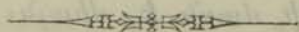
(Մատ. Ի. 26—27.) Ինչով կարող ենք հեթանոսին հրապուրել, եթէ որ մենք մեր բնաւորութեամբ հեթանոս ենք. մեր քրիստոնէութիւնը միայն արտաքին է, կարծես շինծու:

Տան այգալիսի կահ-կարասի է լինում. լինում են թանկագին իրեղէններ իսկական կաղնուց, սե կամ կարմիր փայտից շինած. լինում են նաև իրեղէններ՝ յղկած, կաղնու կամ սև փայտի նմանեցրած: Դրսից կարծում են որ թանկագին փայտ է, բայց երբ եղունգով քերես, կտեսնես, որ դա կամ եղևնի է կամ ցարասի: Նոյնն է և մեր քրիստոնէութիւնը: Դրսից կարծես քրիստոնեայ ենք, և՛ եկեղեցի ենք գնում և՛ երեսներս խաչակնքում և՛ Աստուարանի խօսքեր ասում, սակայն փորձիր եղունգով կաշել, ինչպէս շինծու փայտի, իսկոյն կտեսնես մեր իսկական բնաւորութիւնը—դուրս կգայ հեթանոսը, երևան կգան ատելութիւնն ու չարախնդութիւնը: Իսկ մեր արեւցութիւնը, կիրակի և սրբոց տօներին մեր կատարած անվայելչութիւնները: Ի՞նչպէս պէտք է կարմրենք մենք բերանը ոգելից ըմպելիք չդնող մահմեդականի կամ տօն օրը անթերի սրբութեամբ պահող հրէայի առաջ: Եւ այդ դեռ ևս Աստուծոյ այգում՝ մեր կեանքի մէջ գործած մեր անկարգութիւնների մի մասն է միայն: Մոռացել ենք թէ ո՞վ ենք մենք եւ ինչի՞ համար ենք ապրում: Աստուծոյ արտը թողել ենք անխնամ և նա ծածկուել է խիտ որոմով: Մենք չար մշակներ ենք և Տանտէր—Աստուծոն չենք տալիս հարկաւոր պտուղները: Մարդկանց սերունդները, ծովի ալիքների նման, փոխանակւում են նոր սերունդներով, իսկ կեանքը իւր բնաւորութեամբ նոյնն է մնում: Ծնում են նոր մարդիկ, ընդունում են նոր սովորութիւններ, շինում նոր քաղաքներ, իսկ նրանց միջի չարութիւնը, անարդարութիւնն ու բռնաբարութիւնը հին են, դարեւոր՝ անփոփոխ: Մարդիկ հետազօտում են ամենահեռաւոր երկիրներ, ճանապարհներ են հարթում հինաւուրց անտառների և անապատների վիշով, իսկ իրանք իրանց, իրանց սիրտը, իրանց հոգու խաւարը և վայրենութիւնը

չեն ճանաչում: Աստուծոյ արդարութեան ճանապարհների մասին գաղափար չունեն և իսկական կեանքը որոնելու մասին հոգ չեն տանում:

Մարդիկ թուով բաղմանում են երկրի վրայ, նրանց հարստութիւնը բաղմապատկում, գիտութիւնը բեղմնաւորում, նորանոր գիւտեր են լինում, միայն Աստուծոյ արդարութիւնը երկրի վրայ չի աճում այդ բոլորի համեմատ, չի բաղմապատկում Աւետարանի սէրը մարդկանց մէջ, չեն երևում նոր անձնազօհ առաքեալներ, Քրիստոսի Հոգու աւետաբերներ և նրա կրօններ: Ուստի և—թէ և Աստուծոյ աշխարհը շատ մեծ է, հրաշալի, գեղեցիկ, նրա միջի երանութիւններն ու ուրախութիւնները մարդու համար անհամար, սակայն մարդկային կեանքը ծանր է և տխուր: Մեզ տրուած է հրաշալի, հազուագիւտ այգի, ամեն ինչ յարմարեցրած է լաւագոյն մշակման համար, ցոյց են տրուած աշխատանքի ամենակատարեալ միջոցներ, բայց պտուղների առատութիւն չկայ: Դրա պատճառը մենք ինքներս ենք—մենք չար մշակներ ենք:

Պետրովից Թարգմ. Դրիգոր Բեկ, Նոր-Արեւեակց.

Մ Ա Յ Ր Ա Թ Ո Ռ

Դեռ մայիսի 6-ին գիշերուայ 9 ժամին Նորին Սուրբ Օծութիւն Աղգիս Վեհափառ Հայրապետը մի մասնաւոր խօսակցութեան ժամանակ արդէն հասած էր համարել ժողովրդին եկեղեցական սահմանադրութիւն տալու ժամը և առաջարկել կազմել տաճկահայոց սահմանադրութեան պէս մի բան, որ շուտ ստորագրի և հրատարակի: Սակայն դժուար համար հարկաւոր էր ժամանակ և ժողովրդական ներկայացուցիչների հրաւեր ու աշխատանք. բայց կարելի էր հրատարակել կոնգակ այդ մասին, ուստի մայիսի 10-ի